

3. Соколова И. Ю. Американские депозитарные расписки / И. Ю. Соколова, О. О. Белоусов // США – Канада: экономика, политика, культура. — 2007. — № 1.
4. Коуз Р. Фирма, рынок, право / Р. Коуз. — М. : Дело, 1993.
5. Институциональная архитектура и динамика экономических преобразований / под ред. А. А. Гриценко. — Х. : Форт, 2008.
6. Де Сото Э. Загадка капитала. Почему капитализм торжествует на Западе и терпит поражение во всем остальном мире / Э. Де Сото. — М. : Олимп-Бизнес, 2001.
7. Лук'яненко Д. Глобалізація економічного розвитку: фінансові кризи / Д. Лук'яненко, О. Бакаєв // Ринок цінних паперів України. — 2003. — № 3–4.
8. Татаренко Н. О. Теорії інвестицій / Н. О. Татаренко, А. М. Поручник. — К. : КНЕУ, 2000.
9. Корнєєв В. В. Кредитні та інвестиційні потоки капіталу на фінансових ринках / В. В. Корнєєв. — К. : НДФІ, 2003.
10. Сапір Ж. Наскільки тяжко, наскільки довго? / Ж. Сапір // Економіка України. — 2008. — № 8.
11. Мілн С. Не смерть капіталізму, а народження нового порядку / С'юмас Мілн // День. — 2008. — № 194.
12. Приватизація та реприватизація в Україні після "помаранчевої" революції / О. Й. Пасхавер, Л. Т. Верховодова, К. М. Агєєва ; в надзаг. : Центр економічного розвитку. — К. : Міленіум, 2006.

удк 338.242

УДОСКОНАЛЕННЯ ОЦІНКИ ТЕНДЕНЦІЙ РЕГІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

ГРОМОЗДОВА Л., к. е. н., доцент Державного інституту підготовки кадрів Мінпромполітики України (м. Київ)

ПРОСТОТІНА С., асистент Полтавського університету споживчої кооперації України

Концепції, стратегії та програми соціально-економічного розвитку України є логічним продовженням її інвестиційно-інноваційної стратегії розвитку. На їх основі розробляються схеми-прогнози, індикативні та бізнес-плани розвитку регіонів, міст, мікроструктур. Однак

© Громоздова Л., Простотіна С., 2009

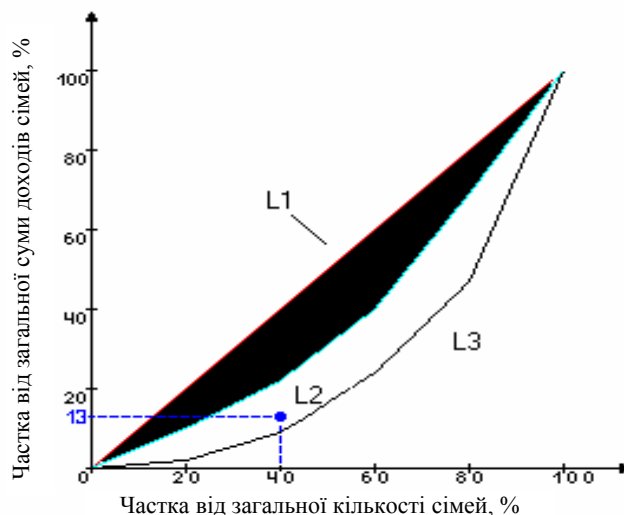
нині стали дуже суперечливими та неоднозначними методики оцінки життєвого рівня та добробуту населення, розрахунки за якими мають великі погрішності. У зв'язку з цим потрібно знайти нові підходи до оцінки соціо-економічної результативності державної соціальної політики, її соціо-інституціональної спрямованості. Актуальними в цьому аспекті є праці Мікаеля П. Тодаро, видані Московським державним університетом ім. М. Ломоносова [1]; дослідження вітчизняних вчених Н. Стеченко, В. Пріснякова, В. Куценко, М. Черенько [4; 5; 3; 6], а також розробки Інституту економіко-правових досліджень НАН України [7], Ради з вивчення продуктивних сил України НАН України [2; 3], Інституту підготовки кадрів Міністерства промислової політики України [8], Інституту демографії і соціальних досліджень НАН України [6].

Нещодавно в Україні зроблено спробу ввести нові інструментарії оцінки добробуту населення, перевірки обстеження бюджетів домогосподарств за зразком стандартизованого обстеження, рекомендованого Європейським Союзом. Однак пропонувані європейські методи у практиці регіонального обстеження дають велику погрішність обчислення, що знижує їх практичну цінність при прогнозуванні економічного розвитку регіонів і при оцінці результативності соціальної регуляторної інноваційної політики.

Запропонований далі підхід базується на розробках і наукових публікаціях зазначених вище авторів та інститутів. У процесі наукового дослідження при трактуванні категорії "економічний розвиток" використано підхід американського вченого Дадлі Сіірса [1, с. 19], згідно з яким найважливішою умовою розвитку є раціональний розподіл доходів серед населення при зменшенні рівня бідності й безробіття. При цьому тенденція до справедливості й рівності не повинна означати зрівнювання в розподілі доходів.

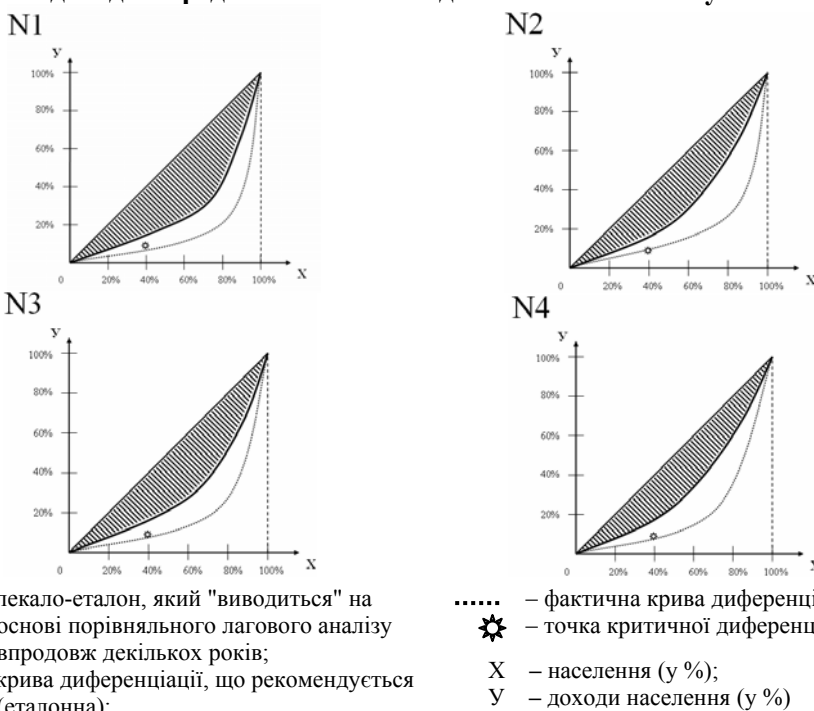
Дослідження авторів, що є складовою частиною науково-дослідних робіт Інституту економіко-правових досліджень НАН України, Ради з вивчення продуктивних сил України НАН України, Державного інституту підготовки кадрів Міністерства промислової політики України, Харківської національної академії міського господарства, дозволили розробити графічну модель, представлену на *рис. 1*.

Зафарбована область – "регіональне еталонне лекало", яке необхідно розробляти для кожного окремого регіону (*рис. 2*), при цьому прогнозування пропорцій регіонального розвитку потрібно передбачати так, щоб тенденція нерівномірності розподілу доходів "прагнула" до еталонної кривої диференціації [8, с. 58].

L1 – лінія абсолютної рівності;
 L2 – нижня границя "лекало-еталону", тобто рекомендована (розрахункова оптимальна крива нерівномірності розподілу доходів серед населення країни (регіону);
 L3 – фактична крива нерівномірного розподілу, що проходить нижче за критичну точку диференціації з координатами (40, 13)

Рис. 1. Моделювання ступеню нерівномірності розподілу доходів серед населення методом "лекало-еталону"

▨ – лекало-еталон, який "виводиться" на основі порівняльного лагового аналізу впродовж декількох років;
 — крива диференціації, що рекомендується (еталонна);
 – фактична крива диференціації;
 ⚙ – точка критичної диференціації;
 X – населення (у %);
 Y – доходи населення (у %)

Рис. 2. Атлас еталонних лекал нерівномірності розподілу доходів населення регіонів країни (для випадку гіпотетичної моделі з чотирьох регіонів): моделювання процесу порівняльного лагового аналізу *

* Опис алгоритму побудови регіональних еталонних кривих диференціації та лекало-еталонів не є метою цієї статті.

Для розрахунку лекало-еталону можна запропонувати декілька методів, а саме:

- інтуїтивний підхід;
- прямий розрахунок;
- колективні експертні оцінки;
- математична статистика;
- економіко-математичні методи;
- порівняльний лаговий аналіз у довгостроковій перспективі, який є найбільш надійним;
- комплексний підхід (охоплює всі названі методи) тощо.

Перевага цього методу, порівняно з існуючим методом оцінки тенденцій нерівномірності розподілу доходів, що змінюються, шляхом порівняльного лагового аналізу коефіцієнтів Джині, полягає в тому, що виключається ймовірність помилкової тотожної якісної оцінки стану рівня життя різнодохідних груп населення при однаковому чисельному значенні коефіцієнта Джині. Саме такий ефект має місце якщо криві Лоренца пересікаються (рис. 3).

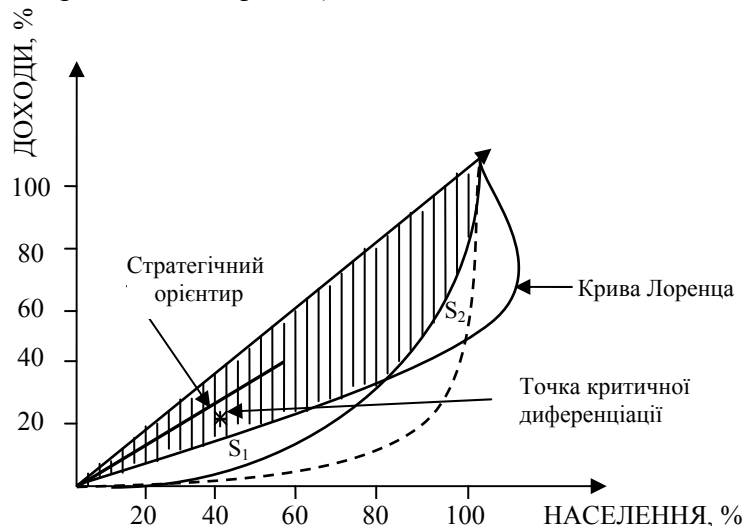

Рис. 3. "Ефект вісімки" (площа $S_1 =$ площі S_2). Випадок кривих Лоренца, що пересікаються. Графічний доказ недосконалості коефіцієнта Джині як показника диференціації доходів населення

Крім того, пропонується використання формули розрахунку коефіцієнта Джині через Δ приросту сумарних доходів проранжированих різнодохідних груп населення:

$$k = 1 - (4 \cdot \Delta 1 + 3 \cdot \Delta 2 + 2 \cdot \Delta 3 + \Delta 4 + 50) / 250,$$

де k – коефіцієнт Джині;

$\Delta 1 \dots \Delta 4$ – процентні прирости доходів різнодохідних груп населення – квінтелей.

Виведена формула може застосовуватися при аналізі кривих нерівномірності розподілу доходів, аналізі тенденцій зміни добробуту, а також для оцінки результативності соціальної регуляторної політики в країні.

Дослідження продовжується у напрямі вдосконалення теоретико-методологічної бази оцінки життєвого рівня населення, тенденцій економічного розвитку в цілому із застосуванням парадигми Ф. Еджворта.

Ящик Еджворта – це графічна конструкція, що складається з двох діаграм із кривими індивідуальності, вперше описана британським економістом і філософом Френсісом Еджвортом у 1881 р., далі розвинена в роботах Вільфредо Парето й Артура Боулі. Ящик Еджворта є одним із інструментів у теорії загальної рівноваги, іноді його називають "ящиком обміну благ". Він придатний для аналізу справедливого розподілу благ між економічними суб'єктами в економіці обміну, в теорії споживчої поведінки або для аналізу розподілу виробничих ресурсів у теорії виробництва. Ці класичні парадигми мають бути закладені в теоретико-методологічний базис розробки критеріїв ефективної оцінки результативності впровадження інноваційних соціо-ефективних проектів на середньо- та довгострокові періоди.

Таким чином, запропонована модифікація методу Лоренца (метод еталонних лекал) [8], і зміна технології розрахунку коефіцієнта Джині (метод п'ятикратних приростів) [7] із зауваженням можливого виникнення "ефекту вісімки" підвищують прикладне призначення цих методологічних компонентів теорії добробуту і можуть бути використані для оцінки соціо-економічної результативності державної соціальної політики економічного розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Тодаро М. П.* Экономическое развитие : учебник / Микаэль П. Тодаро ; пер. с англ. — М. : Экон. фак. МГУ : ЮНИТИ, 1997. — 671 с.
2. *Схема-прогноз розвитку і розміщення продуктивних сил м. Києва на період до 2015 року / за ред. В. М. Чередніченко, С. В. Вовк.* — К. : РВПС України НАН України, 2005. — 194 с.
3. *Куценко В. І.* Укрепление социальной базы реформ – путь к преодолению бедности / В. І. Куценко // Экономика Украины. — 2005. — № 3.
4. *Стеченко Д. М.* Інноваційні форми регіонального розвитку : навч. посіб / Д. М. Стеченко. — К. : Вища шк., 2002. — 180 с.
5. *Прісняков В. Ф.* Кількісна оцінка нерівності розподілу доходів / В. Ф. Прісняков // Фінанси України. — 2000. — № 6.
6. *Рівень життя населення України / НАН України. Ін-т демографії та соц. дослідж., Держ. ком. статистики України ; за ред. Л. М. Черенько.* — К. : Консультант, 2006. — 428 с.

7. Громоздова Л. В. Неравномерность распределения индивидуальных доходов среди населения региона / Громоздова Л. В. // Сб. науч. тр. — Днепропетровск : ДНУ. — 2004. — Вып. 175. — С. 224–236.
8. Простотіна С. В. Щодо нових критеріїв оцінки економічного розвитку / С. В. Простотіна // Господарський механізм: сутність, структура, подальше вдосконалення на сучасному етапі: мат. міжнар. наук.-практ. конф. — Полтава : РВВ ПУСКУ, 2008. — 280 с.

УДК 330.837

ПРОБЛЕМИ АДАПТАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ДО ЕКЗОГЕННИХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ПАРАМЕТРІВ

СУПРУН Н., к. е. н., ст. наук. співробітник Інституту
економіки та прогнозування НАН України

Динамічне зростання вітчизняного корпоративного сектору та його вплив на економіку країни потребують ґрунтовного дослідження економічної природи взаємодії різних чинників ендогенного та екзогенного характеру в процесі формування національної моделі корпоративних відносин. Інтеграційні процеси висувають на перший план питання пошуку форм і методів адаптації економічних і правових параметрів діяльності національного корпоративного середовища до сучасних вимог, тобто набуває актуальності пошук ефективної моделі стратегічного розвитку корпоративного сектору та її подальша оптимізація з урахуванням національних пріоритетів та запитів глобалізаційного процесу.

Дослідження проблеми становлення інституту корпоративного управління у вітчизняному господарському середовищі знайшло відображення у значній кількості наукових розробок. Зокрема аналіз національної специфіки корпоративного управління представлено в контексті: визначення стратегії формування конкурентних переваг транснаціональних корпорацій в умовах глобалізації світогосподарських зв'язків (І. Артем'єва, А. Бідило, О. Глушко, Н. Губар, А. Кияк, В. Миронюк, Р. Омельченко, Л. Руденко, Н. Саприкіна, М. Шкар-